

8.23x31.78	1	עמוד 26	ישראל היום - כותרת	04/05/2020	72886731-2
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330					

בועז סנג'רו

דז'הו בפרקליטות המדינה

תחושת דז'הו חזקה אפפה אותנו השבוע. הלא כבר צפינו בסרט הזה? לפני כחצי שנה, נוכח סיום כהונתו של פרקליט המדינה שי ניצן, מינה שר המשפטים אמיר אוחנה, בהתאם לסמכותו שבחוק, את עו"ד אורלי בן-ארי גינזברג לתפקיד ממלאת מקום פרקליט המדינה. היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבליט טען שכביכול קיימת "מני-עה משפטית" למנות לתפקיד אדם שאיננו האדם שעליו המליץ היועץ. זאת, חרף העובדה שהיה זה מינוי שמרני, מתוך המערכת, של מועמדת בעלת ותק של עשורים בפרקליטות. מייד לאחר המינוי הוגשה עתירה לבג"ץ, והשופט מנחם מזוז הוציא צו מניעה ארעי שבעקבותיו נאלצה המועמדת לסגת.

בהמשך החליט השר למנות את ראש המחלקה הכלכלית לית בפרקליטות, דן אלדר. שוב מינוי שמרני של בכיר מתוך הפרקליטות, והפעם אפילו לא ניתן היה לטעון שלא התנסה בתפקיד ראש מחלקה. אך שוב טען היועץ ל"מניעה משפטית". המושג "מניעה משפטית" מעורפל ביותר, שהרי היועץ לא מסתמך על הוראת חוק ואפילו לא על הלכה של בית המשפט; ובהקשר הנוכחי השימוש במושג זה מביך, שהרי היועץ בפועל מבקש לנכס לעצמו סמכות מינוי שהחוק נתן לשר. ואכן, בסופו של דבר הסיר היועץ את התנגדותו הבלתי מבוססת, והמינוי נכנס לתוקפו, למשך שלושה חודשים.

מדוע נחפז השופט מזוז להוציא צו מניעה ולקטוע את כהונת מ"מ פרקליט המדינה? מה כבר עלול להיות הנזק מהמשך כהונה של שבועיים עד להחלטה הסופית?

בתום שלושת החודשים התכוון השר לפעול לפי סמכותו ולהאריך את המינוי, שהרי עדיין לא ניתן למנות פרקליט מדינה קבוע. באופן מפתיע, לאחר שכבר הסיר התנגדותו למינוי זה, התנגד היועץ להארכתו. שוב טען ל"מניעה משפטית", ללא עיגון בחוק או בפסיקה, וניי-מק אותה בנימוקים מביכים, כגון שאלדר לא מדווח לו על פגישות שהוא מקיים ועל נושאים שבהם הוא עוסק, כביכול היה עובד זוטרי במשרד היועץ ולא מ"מ פרקליט המדינה. שוב הוגשה עתירה לבג"ץ. בצירוף מקרים מרתק, שוב הגיעה העתירה דווקא לשולחנו של השופט מזוז. ביום 30.4.20 נחפו השופט להוציא צו מניעה ארעי, המונע את הארכת תוקף המינוי עד לדיון שיתקיים לכל המוקדם כעבור שבועיים.

ראשית, לא ברור פשר התנגדותו המחודשת של היועץ. הרי אם ימשיך לסכל כל החלטה של שר המשפטים בטענה של "מניעה משפטית", ייווצר שיתוק בעבודת השר. גם הדרך המסתמנת, שבה היועץ ימלא גם את תפקיד פרקליט המדינה, מאוד לא רצויה: כבר מלכתחילה תפקידו עתיר סמכויות. שנית, לא ברור מדוע נחפו השופט מזוז להוציא צו מניעה. מוזרה ההחלטה שעד להחלטה הסופית בעניין, במקום להותיד את המצב הקיים בעינו, סטטוס קוו, יש לקטוע את כהונת מ"מ פרקליט המדינה. אם התפקיד אינו נחוץ עד כי ניתן להסדר בלעדיו, מדוע על משלמי המסים לממן תפקיד זה לאורך כל השנים? ומה עלול להיות הנזק מהמשך כהונה של שבועיים עד להחלטה הסופית, כשי-דוע שהפרקליט אלדר כבר מכהן בתפקיד חודשים ארוכים? לבסוף, יש לקוות שהדז'הו לא יימשך בויתור של אלדר על התפקיד, כפי שנאלצה לוותר עליו הפרקליטה בן-ארי. אחרת אנו מתקרבים למצב שבו לפחות משרד המשפטים מתנהל על ידי היועץ הנוכחי והשופט היועץ-לשעבר, במ-קום על ידי השר הממונה.